

یادداشت

بازیافت؛

ارزشی که از آن بی‌خبریم

سهیل چهره‌ای
 در خبرها داشتیم که ایران با ۱۴ پله نزول در رتبه ۶۷ شاخص‌های جهانی عملکرد زیست‌محیطی قرار گرفته است. براساس شاخص‌های جهانی عملکرد زیست‌محیطی سال ۲۰۰۸ که در مجمع جهانی اقتصادی منتشر شد ایران در میان ۱۴۹ کشور رتبه ۶۷ را به خود اختصاص داده است.

خبر خوشی نیست به خصوص اینکه باید این احتمال را بدهیم که با توجه به روند کنونی، نزول بیشتری نیز در سال‌های آینده داشته باشیم، چرا که یکی از شاخص‌هایی که در این ارزیابی به آن پرداخته و نمره داده می‌شود آلودگی زمین، آب و هواست. بخش عمده‌ای از این آلودگی را می‌توان ناشی از بسته‌بندی‌های استفاده شده دانست بسته‌بندی‌هایی که متناسفانه به علت‌های مختلف به چرخه بازیافت بر نمی‌گردند. در ایران مرجع خاصی که تمام مسوولیت و برنامه‌ریزی را گردن بگیرد وجود ندارد. به همین خاطر آمار دقیقی هم از ضایعات تولید شده و مختصر بازیافت انجام شده وجود ندارد. برای نتیجه‌گیری فقط می‌توانیم از آمارهای موجود از کشورهای خارجی استناد کنیم.

بر طبق آمار در حدود ۴۳ درصد از وزن کل بسته‌بندی‌ها را کاغذ و مقوا و ۲۰ درصد را پلاستیک تشکیل می‌دهد. در این میان کاغذ و مقوا ۲۵ درصد و پلاستیک ۵۳ درصد از مواد اولیه مورد استفاده در بسته‌بندی را به خود اختصاص داده‌اند. در کشور آتریش که خود یکی از بزرگ‌ترین تولیدکنندگان کاغذ و مقوا را در اختیار دارد اغلب از کاغذهای بازیافتی برای تولید کاغذ و مقوای جدید استفاده می‌شود. بازیافت در این کشور یک صنعت است که آن را صادر می‌کنند. می‌توان کاغذهای اداری و فلوتینگ را صادر کرد از مواد بازیافتی تولید کرد. همچنین با این کار تا حدود زیادی در مصرف انرژی صرفه‌جویی می‌شود زیرا در اغلب موارد تولید ماده اولیه جدید، انرژی بیشتری نسبت به بازیافت آن نیاز دارد. این موضوع را در کنار میزان قطع درختان برای تولید هر تن کاغذ بگذارید تا اهمیت کار بیشتر مشخص شود.

مشکل دیگر که به راحتی قابل حل است بحث شیشه است. شیشه‌ها می‌توانند به راحتی بازیافت شوند و یا مورد استفاده مجدد قرار گیرند. در اروپا ۸۰ تا ۹۰ درصد شیشه‌ها مورد بازیافت قرار می‌گیرند و این در حالی است که در ایران به‌خصوص در بخش مایه‌شعیر شیشه‌ها در سیستم‌های غیر قابل بازگشت قرار دارند و پس از مصرف دور انداخته می‌شوند. بحث بر سر اینکه چه نوع بسته‌بندی برای نوشیدنی‌ها مناسب است در حوصله این گفتار نمی‌گنجد، اما چیزی که مسلم است این است که حتی بهترین نوع بسته‌بندی هم بدون به‌کارگیری سیستم جمع‌آوری و بازیافت مناسب هرز خواهد رفت و بی‌فایده خواهد بود.

امروزه در جوامع پیشرفته که محیط‌زیست بخشی از ملزومات زندگی‌شان است میزان قابلیت بازیافت شدن از عوامل اصلی انتخاب نوع بسته‌بندی برای کالا و از مزیت‌های قابل عنوان توسط شرکت‌های تولیدکننده کالا به حساب می‌آید. در کنار کاربردی بودن، زیبایی، محافظت و راحتی، قابلیت بازیافت از مسائلی است که به عنوان یک حسن در بسته‌بندی عنوان می‌شود.

در ایران به علت وقور منابع زیرزمینی و معدنی، متناسفانه به مصرف بی‌رویه روی آورده‌ایم و تا منابع مان به پایان نزدیک نشود فکر چاره نمی‌کنیم. چرخه‌هایی در این زمینه زده می‌شود، اما به نظر می‌رسد کافی نباشد و سرانجام آنها و میزان موفقیتشان بر ما پوشیده است. شهرداری و واحدهای وابسته آن به جمع‌آوری خانه به خانه زباله‌های خشک مشغولند، اما در سطح شهر سطل‌های تفکیک زباله به اندازه کافی وجود ندارد. رسانه‌های ما به خصوص رسانه ملی برنامه آموزشی در این خصوص ندارند. می‌توان کلیه‌هایی شبیه به هشدارهای راهنمایی و رانندگی در خصوص بازیافت و تفکیک و جمع‌آوری زباله ساخت، اما چه افسوس که تا وقتی باور نکرده‌ایم بسته‌بندی یک سرمایه‌گذاری است به این باور نیز نخواهیم رسید که بازیافت آن هم سرمایه‌گذاری مجدد است.

ماشین‌های جدید فرم، فیل و سیل برای بسته‌بندی «پاستا»

مدیرعامل «فراپلاستیک آسیا»:

علامت سواالی برای جایگزین‌های PVC در مواد غذایی و دارویی

در میزگرد تحلیلی «دنیای سبز» با مدیران شرکت مهندسی کار و اندیشه مطرح شد:

خدمات پس از فروش، ماشین‌آلات نامناسب و نبود آموزش صحیح؛ مشکلات عمده صنایع بسته‌بندی

«دنیای سبز» بررسی می‌کند:

بازیافت بسته‌بندی و علایم آن